

TABLETY I SMARTFONY W SZKOLE

LUCYNA KOPCIEWICZ
HUSSEIN BOUGSIAA

TABLETY I SMARTFONY W SZKOLE

UCZENIE SIĘ
WSPOMAGANE
TECHNOLOGIAMI
MOBILNYMI

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2020

Recenzent
dr hab. Jan Papież, prof. PWSZ

Redaktor Wydawnictwa
Agnieszka Kołwzan

Projekt okładki i stron tytułowych
Jakub Kozak

Na okładce wykorzystano grafikę Gerda Altmanna
(z zasobów Pixabay, na prawach wolnego dostępu)

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków Narodowego Centrum Nauki
w ramach projektu badawczego zatytułowanego „Uczenie się wspomagane technologiami
mobilnymi w szkołach pomorskich. Krytyczne pytania o rozwój kompetencji XXI wieku
oraz genderową inkluzję w szkolnych modelach BYOD/T oraz OPD”
o numerze 2015/19/B/HS6/02218 oraz Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-922-8

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

Wstęp	9
Wprowadzenie. Kulturowe konsekwencje obecności technologii informacyjno-komunikacyjnych a instytucjonalna interpretacja uczenia się	11
Rozdział 1	
Technologie informacyjno-komunikacyjne w polu stanowisk ideologicznych	21
1.1. Technologiczny determinizm	22
1.2. Społeczny determinizm	22
1.3. Technologiczny utopizm	23
1.4. Technologiczny dystopianizm	24
1.5. Gospodarka oparta na wiedzy – jakie umiejętności liczą się we współczesnym kapitalizmie?	25
1.6. Rozwój w kulturze posthumanistycznego kapitalizmu?	26
1.7. Technologie cyfrowe w polu ideologii edukacyjnych	31
Rozdział 2	
Teoretyczna rama badań empirycznych. Pola problemowe	39
2.1. Nauczyciele i nauczycielki jako przewodnicy po kulturze cyfrowej?	39
2.2. Rodzice jako projektanci uczenia się dzieci i młodzieży w kulturze cyfrowej?	44
2.3. Stechnologizowane dzieciństwo?	49
2.4. „Cyfrowe dzieci” – badania i dane statystyczne na temat dziecięcej aktywności online	51

2.5. Nowe pokolenie	54
2.6. Pola problemowe	61
Rozdział 3	
Metodologiczna rama projektu badawczego	79
3.1. Fenomenografia – identyfikowanie znaczenia praktyk uczenia się w szkolnej i domowej codzienności	81
3.2. Fenomenografia w badaniu codzienności	82
3.3. Obserwacja praktyk nauczania i uczenia się	86
3.4. Zogniskowane wywiady grupowe	87
3.5. Badania ankietowe	88
3.6. Konstrukcja badania empirycznego	89
3.7. Próba badawcza	94
3.8. Czas i warunki przeprowadzenia badań empirycznych	95
3.9. Analiza materiału empirycznego	96
3.10. Problem uogólnień wyników badań jakościowych i status uzyskanych wyników	98
Rozdział 4	
Wyniki badań empirycznych	99
4.1. Wyłanianie się nowych praktyk nauczania i uczenia się w klasach szkolnych we wczesnej edukacji w modelu OPD	107
4.2. Roboty we wczesnej edukacji – dobra zabawa czy edukacja STEAM?	133
4.3. Wyłanianie się nowych praktyk nauczania i uczenia się w klasach IV i VII szkoły podstawowej w modelach OPD i BYOT/D	150
4.4. Schematy technologiczne. Teoria Pierre’a Rabardela w badaniu wyłaniających się praktyk uczenia się w szkole	187
4.5. Jakie edukacyjne efekty wnosi implementacja technologii mobilnych w modelach OPD i BYOD/T?	193
4.6. Kształtowanie umiejętności XXI wieku	210

4.7. „Przecież wszyscy mają tablety i smartfony” – czy równość płci w nauczaniu wspomagany technologiami mobilnymi została już osiągnięta?	239
4.8. Technologie troski – jak rodzice angażują się we współpracę z modernizującą się szkołą?	253
4.9. Technologiczne praktyki nieformalnego uczenia się dzieci i młodzieży	273
Zakończenie	303
Literatura	307
Spis schematów, tabel i wykresów	317